

INNOVÁCIÓS TEVÉKENYSÉGEK FEJLESZTÉSE A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEMEN

DOBAY Kata¹

Absztrakt

Az emberi erőforrás fejlesztését az Új Magyarország Fejlesztési Terv, később Új Széchenyi Terv program keretében a Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) pályázatait támogatták. A magyar felsőoktatás számára a képzésfejlesztés, tananyagfejlesztés mellett lehetőség nyílt a kutatás-fejlesztés, valamint az innovációs tevékenységek finanszírozására. Ezt megelőzően tudástranszfert, innovációt támogató programok csak kutatási pályázatokhoz kapcsolódóan kerültek kiírásra.

Elsősorban a Nemzeti Kutatási és Technológia Hivatal (ma Nemzeti Innovációs Hivatal) által kiírt RET és KKK pályázatok keretében fogalmazódtak meg a kutatási eredmények hasznosítására vonatkozó elvárások, tervek. Az egyetemi technológia- és tudástranszfer szervezetek és tevékenységek létrehozását, fejlesztését fő fókuszba először a TÁMOP 4.2.1. pályázati kiírás helyezte.

Kulcsszavak: innováció, technológia-transzfer, iparjogvédelem, egyetem, TÁMOP

A Pécsi Tudományegyetem Kutatáshasznosítási és Technológia-transzfer Központja vezetésével 2008 októberében került benyújtásra a *TÁMOP-4.2.1/08/1-2008-0004 „3T – Technológia- és tudástranszfer feltételeinek kialakítása a Dél-dunántúli Régió egyetemi tudásbázisaiban”*c. projekt. A pályázati projekt megvalósítása a sikeres bírálatot követően, 2009. szeptember 1-jén indult, zárása 2011. december 31. lesz.

A Pécsi Tudományegyetemen már 2005 óta működik Kutatáshasznosítási és Technológia-transzfer Központ (korábban Iroda), az intézmény újraértelmezve modern, XXI. századi tudásközponti szerepkörét, az innovációt támogató környezet kialakítására törekedett. Létrejött a PTE Innovációs Bizottsága, mely a szolgálati szellemi termékek egyetemi befogadásáról, támogatásukról, valamint hasznosításukról dönt. Létrejött továbbá a PTE Innovációs Alap – ugyan csak szerény összeggel -, mely a szellemi termékek jogi oltalmára, illetve innováció menedzsment tevékenységek finanszírozására fordítható.

A TÁMOP projekt vitathatatlan eredménye, hogy mindkét felsőoktatási intézményben megalakult, illetve megerősödött a technológia transzfer szervezet, a megfelelő mennyiségű és minőségű humán erőforrás rendelkezésre állhatott, valamint jelentős fejlődés történt az innovációs ismeretek és szemlélet területén.

¹osztályvezető; Pécsi Tudományegyetem, Magyarország

1.ábra: A TÁMOP-4.2.1/08/1-2008-0004 „3T – Technológia- és tudástranszfer feltételeinek kialakítása a Dél-dunántúli Régió egyetemi tudásbázisaiban” c. projekt felépítése

A) Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia-készítés, szervezet-fejlesztés
B) Képzés
C) Technológia-transzfer hálózat kialakítása
D) Pilot projektek, technológia-transzfer projektek
E) Tájékoztatás, disszemináció

Forrás: Megvalósíthatósági tanulmány, 2008

Az A) *Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia-készítés, szervezet-fejlesztés* projekt keretében elsődleges cél a Pécsi Tudományegyetem Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia, 2011-2020 kidolgozása volt. A stratégia-készítés a tudásbázis kutatóinak és partnereinek bevonásával készült. A szenátusi elfogadást követően a K+F+I fejlesztések legfontosabb alapidokumentuma lesz. A kutató egyetemi pozíciót erősítő intézkedések mellett az innovációt ösztönző egyetemi környezet fejlesztésének terve fogalmazódik meg a dokumentum keretében. Az intézkedések mellett kiemelt kutatási irányok, prioritási területek kerültek meghatározásra.

Elkészült továbbá a Pécsi Tudományegyetem tudástérképe, mely mind a kutatáshasznosítás, mind a technológia transzfer aktivitások szempontjából fontos alap információk bázisa.

Bevezetésre került a Rigler System szellemi termék menedzsment rendszer, mely ugyancsak a hatékony IP menedzsment fontos eszköze.

Végül, de nem utolsósorban ne feledkezzünk meg a PTE új innovációs portáljáról, ahol a tudásbázis kutatói, hallgatói mellett az ipari partnerek is számos információhoz juthatnak.

Nagy sikerrel zárult a B) *Képzés* projekt, mely fő célkitűzése az innovációs kompetencia és készségfejlesztés mellett a szemléletformálás volt. A projekt keretében célcsoportok szerint több képzésfejlesztés és pilot kurzus valósult meg.

1.táblázat: Humán erőforrás-fejlesztés a TÁMOP-4.2.1/08/1-2008-0004 „3T – Technológia- és tudástranszfer feltételeinek kialakítása a Dél-dunántúli Régió egyetemi tudásbázisaiban” c. projekt keretében

Képzés	Célcsoport	2009-2011
Innováció menedzsment (5 modul)	TT munkatársak, kutatók, partnerek	465 fő
Innováció menedzsment PhD kurzus	PTE doktori iskolák	40 fő
WIPO távoktatási kurzusok	TT munkatársak, kutatók	16 fő
GLP rendszer kialakítása és lépései	kutatók, partnerek	46 fő
GCP képzés	kutatók	149 fő

Forrás: Projekt előrehaladási jelentés, 2011 november

Az elsősorban a gyógyszeripar számára történő kutatás szempontjából jelentős GLP – Good Laboratory Practice - képzés fejlesztése kapcsán példa értékű szakmai együttműködés valósult meg a PTE ÁOK Gyógyszerészeti Kémiai Intézet, a PannonPharma Kft. ipari partner, valamint az Országos Gyógyszerészeti Intézet (OGYI) szakhatóság szakembereivel. A pilot képzés nagy sikere annak is köszönhető, hogy ezidáig a régióban nem volt hasonló témakörben képzés.

A C) *Hálózat-építés* projektelem keretében mind hazai, mind nemzetközi szinten több kapcsolat-fejlesztés történt. Különös jelentőséggel bír a magyarországi felsőoktatási intézmények technológia-transzfer szervezetei számára létrehozott TTI Kerekasztal, mely a tapasztalat- és vélemény-csere fontos fórumává vált, továbbá a közös érdekérvényesítés, lobby eszköze.

A nemzetközi kapcsolatok közül a Prekubator norvég technológia-transzfer szervezetettel való együttműködést emeljük ki. 2010-ben a PTE vezetői és munkatársai tanulmányút keretében ismerhették meg a University of Stavanger, a University Hospital of Stavanger és a TTO Prekubator működését. 2011 szeptemberében a szervezetek képviselői Pécsen folytatták a közös gondolkodást, közös projektek, hasznosítási akciók tervezését.

A PTE Innovációs Bizottság tagjai, valamint a KTK munkatársai tanulmányúton vettek részt a Graz-i Karl-Franzens Egyetemen és a Graz-i Orvostudományi Egyetemen alkalmazott, a K+F és technológia-transzfert érintő jó gyakorlat elsajátítása céljából. A tanulmányút keretében lehetőségük nyílt a Graz-i Science Park működésébe is bepillantani.

A D) *Pilot projektek, technológia-transzfer projektek* projektelem keretében konkrét technológia-transzfer projektek megvalósulásának támogatása történt szakértői szolgáltatásokkal a szellemi tulajdon védelme és hasznosítása területén. A pályázati projekt hatására komoly fejlődésnek indult a szellemi termék portfólió.

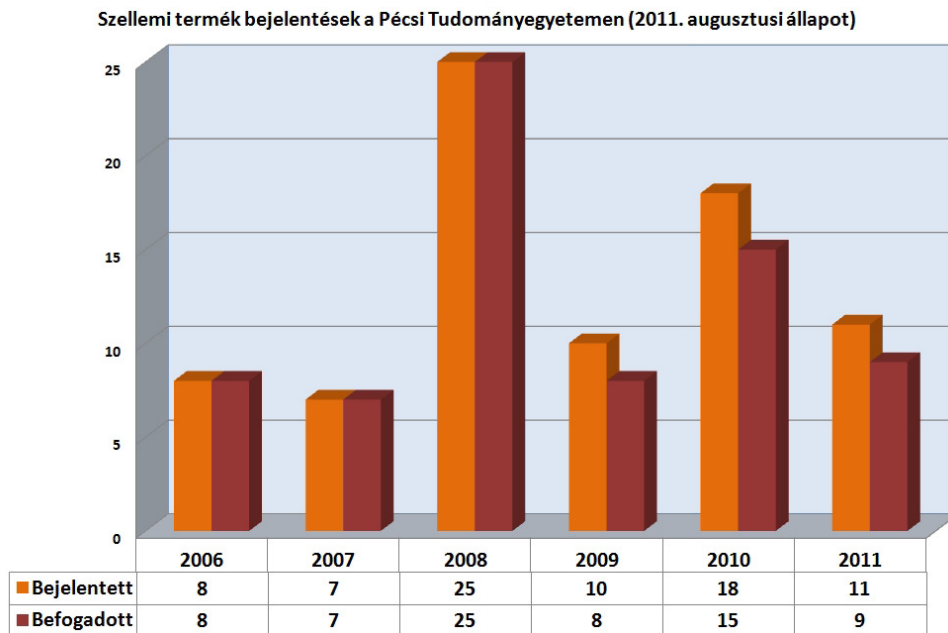
2006-2011 között 82 szellemi termék bejelentés érkezett az Innovációs Bizottsághoz, mely bizottság javaslatára a PTE rektora 72-t szolgálati szellemi terméként befogadott. A szellemi termék portfóliót 42 találmány, 25 know-how, 3 szerzői mű, és 2 megjelölés alkotja.

A TÁMOP pályázat kiváló lehetőséget nyújtott a szellemi termékek iparjogvédelmi költségeinek finanszírozására. A Pécsi Tudományegyetemen az elmúlt öt évben kialakult a szellemi termékek azonosításának, előértékelésének, IB befogadásának gyakorlata, a kutatók és IP menedzserek ismereteket és gyakorlatot szereztek az újdonságkutatások terén, a szabadalmi ügyvivőkkel való együttműködésben, szabadalmi bejelentések előkészítésében, biztonságosan tervezik és hajtják végre az egyes találmányokra az egyedi IP stratégiákat. Ezidáig 49 nemzeti szabadalmi bejelentés, 13 PCT bejelentés történt, 1 használati mintával és 2 védjeggyel rendelkezik az Egyetem.

A pilot projektek, innovatív találmányok iparjogvédelmi oltalmi stratégiájának meghatározását, valamint az oltalmi formák elindítását követően a piaci potenciál vizsgálatára, a hasznosítás lehetséges módjainak elemzésére kerül sor. A TÁMOP pályázat keretében számos üzleti tanulmány: piacfelmérés, termék koncepció, üzleti terv, megvalósíthatósági tanulmány készült annak érdekében, hogy a potenciális hasznosítókkal, ipari partnerekkel, befektetőkkel hatékony tárgyalásokra kerülhessen sor. Ezidáig összesen 9 szellemi termék hasznosítása történt licenz szerződés keretében.

A szellemi termékek hasznosításán túl célként fogalmazódott meg a kutatás-fejlesztési és szolgáltatási portfólió építése, menedzselése. A TÁMOP projekt keretében a Dél-dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség non-profit Kft. közreműködésével szerveződtek partnertalálkozók, melyek során az érdeklődő KKV-k számára egyedileg összeállított témaköröket mutatták be a kutatócsoportok.

2.ábra: Szellemi termék bejelentések a Pécsi Tudományegyetemen, 2011 augusztus

Forrás: PTE KTK

Össességében elmondható, hogy az elmúlt két év jelentős fejlődési lehetőséget jelentett a TÁMOP pályázatot elnyerő felsőoktatási intézmények számára. Elsősorban azok tudtak élni ezzel a lehetőséggel, ahol már kiforrott koncepció mentén megindult az innovációt támogató környezet kialakítása, létezett technológia-transzfer szervezet. A Pécsi Tudományegyetem esetében az innovációs tevékenység szervezeti és működési feltételei megszilárdultak, mind a tudásbázist alkotó kutatók, mind a regionális és nemzetközi partnerekkel sikerült olyan együttműködési gyakorlatot kialakítani, mely hosszútávon megalapozza közös projektek, innovációk létrejöttét. Reméljük a felsőoktatás finanszírozása, további pályázati lehetőségek biztosítani fogják e tevékenységek fenntarthatóságát a jövőben is.

DEVELOPMENT OF INNOVATION ACTIVITIES AT THE UNIVERSITY OF PÉCS

Kata DOBAY¹

Summary

Never before seen opportunities arose for Hungarian tertiary education institutions in 2008 when within the framework of the New Hungary Development Plan a call was released as the 4th priority of the Social Renewal Operative Programme supporting the creation and development of technology and knowledge transfer activities. The project *SROP-4.2.1./08/1-2008-0004 “3T: Technology and Knowledge Transfer in the University Knowledge Bases of the South-Transdanubian Region”* was handed in by the University of Pécs Technology Transfer Office with the collaboration of the University of Kaposvár.

The irrefutable results of the project are the foundation and strengthening of the technology transfer organization in both universities, legal protection of intellectual property, and the practice of IP and R+D+I management. Innovation approach and academy-industry relations also improved significantly.

Keywords: Innovation, Technology Transfer, Protection of Industrial Property, University, TÁMOP (Social Renewal Operational Programme, one of the thematic development programmes launched by the Hungarian government)

¹Head of Department; University of Pécs, Hungary